

JOANNA TROĆ

ur. 1929; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, 1944 rok
Słowa kluczowe	okupacja niemiecka, Żydzi, synagoga w Lublinie, Podzamcze

Zburzenie synagogi w Lublinie

Widziałam to jak skasowali bożnicę na Podzamczu. Po prostu zniszczyli ją Niemcy. To była bożnica, przylegała do zamku tak jedną ścianą. To była ładna bożnica. Na ścianach były takie rury. To była duża bożnica. Ja nie pamiętam dokładnie jak to powiedzieć... [Czy była malowana?] Tego nie powiem. Bo jak już była zniszczona... Jak myśmy byli, to była już zniszczona, już były tylko gołe mury. Mury były tylko. Cegła tylko była jak myśmy tam poszli. A w piwnicach były wanny z tymi... Jak to powiedzieć... Było takie wejście, trochę takie okrągławe, czy coś takiego. Ja dobrze nie pamiętam. Ale ścian już nie było. Ścian już nie było. Już kilka ścian nie było, tylko były mury. Zwykłe takie mury, nie było tam ani obrazów ani nic. To było wszystko zniszczone. I schodziło się tak po takich schodach na dół do piwnicy. Myśmy tam poszły, aleśmy kawałek tylko weszły do tej [piwnicy], a tam dalej już myśmy nie wchodziły, bośmy się bały po prostu. [Co tam widziałam?] No tylko te wanny i te rury. Więcej tam nic nie widziałam takiego. Te wanny były takiego koloru... ciemne jak krew. A ja wiem, co to było? Czy to była ludzka krew, czy naprawdę... Ja pamiętam, że tam były dwie beczułki takie. Ale normalne beczułki. Z taką rurką były na wierzchu, jakąś miedzianą rurką... Ale co to za rurka, co to było, to ja nie wiem. [A w tych wannach] nic nie było. Nic nie było. Były tylko takie... jakiś płyn był, ale zaschnięty taki. Coś tam było, ale co to było, to myśmy nie dotykały tego nawet. Taki zaschnięty, ciemnoczerwony płyn. Nic myśmy nie dotykały, bośmy się bały. No ile ja miałam... piętnaście lat? No to był czterdziesty czwarty rok. Tylko we dwie [z koleżanką tam poszłyśmy]. Może tam ktoś był jeszcze, nie wiem. Podobno tam chodzili, szabrowali coś.

Data i miejsce nagrania	2013-11-20, Lublin
Rozmawiał/a	Marek Nawratowicz
Transkrypcja	Elżbieta Graboś
Redakcja	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"